

Διοίκηση και Οργάνωση Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας στην Ελλάδα

Οι διαφάνειες δημιουργήθηκαν από τον Δρα Σωτήριο Κουπίδη, ο οποίος μας παραχώρησε την άδεια χρήσης τους και διαμορφώθηκαν για τις ανάγκες του μαθήματος.

Όταν ακούτε τη φράση
"ψυχικά άρρωστος"
ποια λέξη σας έρχεται
στο μυαλό, τι συναίσθημα έχετε,
τι χρώμα θα δίνετε:

λέξη: _____

_____

συναίσθημα: _____

_____

χρώμα: _____

_____

Objectives

- Ορισμοί: Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος
- Η ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα κατά τα παρελθόν
- Η πολιτική ψυχικής υγείας στην Ελλάδα σήμερα.
- Η εφαρμογή της πολιτικής ψυχικής υγείας. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.
- Άσκηση. Κλείνοντας ένα ψυχιατρείο. Φτιάχνοντας ένα δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Φεύγοντας

- Να ξέρουμε τι σημαίνει ψυχική υγεία και ψυχική νόσος
- Να γνωρίζουμε την Εθνική Πολιτική Ψυχικής Υγείας
- Να ενημερωθούμε για την περίπτωση της Κέρκυρας
- Να εξασκηθούμε σε πρακτικά ζητήματα συμμετοχής σε:
- Λήψη αποφάσεων για την ψυχική υγεία
- Διαχείριση αλλαγών σε μία μεταρρύθμιση
- Αλλαγή αντιλήψεων για την ψυχική ασθένεια

Κινέζικη Παροιμία

- Εάν θέλεις να προγραμματίσεις για ένα χρόνο, σπείρε τη γη.
- Εάν θέλεις να προγραμματίσεις για χρόνια, φύτεψε δέντρο.
- Εάν θέλεις να προγραμματίσεις για αιώνες, εκπαίδευσε τους νέους

Objectives

- Ορισμοί: Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος
- Η ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα κατά τα παρελθόν
- Η πολιτική ψυχικής υγείας στην Ελλάδα σήμερα.
- Η εφαρμογή της πολιτικής ψυχικής υγείας. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.
- Άσκηση. Κλείνοντας ένα ψυχιατρείο. Φτιάχνοντας ένα δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Υγεία

- Αξίζει να σκεφτόμαστε την υγεία σαν την κατάσταση εκείνη που επιτρέπει στο άτομο να απολαμβάνει όσο γίνεται περισσότερο τη χαρά της ζωής, να εργάζεται δημιουργικά και να υπηρετεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ανθρωπότητα.
- Η ταύτιση της υγείας με την απουσία της αρρώστιας αποτελεί έκφραση μετριότητας. Η υγεία είναι ποιότητα ζωής που σηματοδοτεί έμπνευση και συνεχή δημιουργικότητα.

Ψυχική Υγεία

Η κατάσταση συναισθηματικής ευεξίας, όπου το άτομο μπορεί να ζει και να εργάζεται με άνεση μέσα στη κοινότητα και να ικανοποιείται από τα προσωπικά του χαρακτηριστικά και επιτεύγματα.

Τι σημαίνει ψυχική υγεία;

- Η έννοια της ψυχικής υγείας είναι αφαιρετική, ευρεία, πολυδιάστατη, υποκειμενική και δύσκολο να προσδιοριστεί εννοιολογικά.
- Δεν αναφέρεται μόνο στην απουσία ψυχικής διαταραχής αλλά βασικά στατιστικά της αφορούν: θετική αυτο-εικόνα, ικανότητα αυτο-προσδιορισμού, αίσθημα αυτο-αποτελεσματικότητας και αυτο-ελέγχου, αισιοδοξία, ικανότητα θετικής ανταπόκρισης σε προσκλήσεις της ζωής, ικανότητα να ζητάει κανείς βοήθεια ή υποστήριξη αλλά και να την προσφέρει.

Τι σημαίνει ψυχική υγεία;

Η ψυχική υγεία είναι η συναισθηματική και η διανοητική εκείνη κατάσταση, που επιτρέπει στα άτομα να χαίρονται τη ζωή και να αντεπεξέρχονται στις απογοητεύσεις αλλά και στις δύσκολες συνθήκες. Είναι το θετικό συναίσθημα της ψυχολογικής ευεξίας και της πίστης μας στη δική μας αξία αλλά και των άλλων.

Ψυχική νόσος

Είναι ένας όρος, που
χρησιμοποιείται για να εκφράσει
μια
μεγάλη ομάδα διαταραχών που
προκαλούν προβλήματα
στη σκέψη,
το συναίσθημα και
τη συμπεριφορά του
ανθρώπου
αλλά και **την επικοινωνία**
του με τον συνάνθρωπο.

Ψυχική νόσος

Η ψυχική νόσος μπορεί να προσβάλει άτομα κάθε ηλικίας, παιδιά, εφήβους, ενήλικες και ηλικιωμένους και μπορεί να παρουσιαστεί σε κάθε οικογένεια. Η ψυχική νόσος και ειδικά η σοβαρή και χρόνια όπως η σχιζοφρένεια μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες ήταν συνώνυμη με το μυστηριώδες, το αινιγματικό και το ανίατο.

Συχνότητα Ψυχικών Διαταραχών & Διαταραχών Συμπεριφοράς

- Οι ψυχικές διαταραχές και οι διαταραχές συμπεριφοράς επηρεάζουν πάνω από 25% των ανθρώπων κάποια στιγμή της ζωής τους.
- 1 στις 4 οικογένειες είναι πιθανό να έχει ένα μέλος με ψυχικές ή συμπεριφορικές διαταραχές.
- 20% των ασθενών, που εξετάζονται από επαγγελματίες υγείας της πρωτοβάθμιας φροντίδας έχουν μία ή περισσότερες ψυχικές διαταραχές, χωρίς αυτές να αντιμετωπίζονται

WHO-recommended optimal mix of services

Πηγή: WHO, 2003

Ανάγκες Ψυχικά Ασθενών ΠΟΥ

Στίγμα

Είναι μια ανεπιθύμητη, δυσφημιστική ιδιότητα, που στερεί από κάποιον το δικαίωμα της πλήρους κοινωνικής αποδοχής, ενώ ταυτόχρονα τον αναγκάζει να προσπαθεί να κρύψει, όταν είναι δυνατόν, την αιτία, που προκαλεί αυτήν την αντιμετώπιση.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΤΙΓΜΑΤΟΣ

- Έλλειψη πόρων για τη δημιουργία υπηρεσιών ψυχικής υγείας
- Περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης
- Κοινωνική απομόνωση
- Αρνητικές επιπτώσεις στην πορεία της νόσου
- Αρνητικές επιπτώσεις στην οικογένεια
- Αρνητικές επιπτώσεις για τις υπηρεσίες και τα ιδρύματα
- Αρνητικές επιπτώσεις για τους θεραπευτές και τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας

Ορισμοί

● Προκαταλήψεις

Οι προκαταλήψεις είναι οι γνωσιακές και συναισθηματικές αντιδράσεις, που αναπτύσσονται όταν ένα άτομο ή μια ομάδα ενστερνίζεται τα αρνητικά στερεότυπα (πχ αποδέχομαι την πεποίθηση ότι τα άτομα με σχιζοφρένεια είναι επικίνδυνα και τα φοβάμαι).

● Στερεότυπα

Τα στερεότυπα ορίζονται ως αρνητικές κυρίως κοινωνικές γνωστικές δομές, που προκαθορίζουν τη συμπεριφορά μας (για παράδειγμα, η αρνητική πεποίθηση ότι τα άτομα με σχιζοφρένεια είναι επικίνδυνα).

● Διακρίσεις

Διάκριση είναι η συμπεριφορική αντίδραση, που ακολουθεί την προκατάληψη (για παράδειγμα, πιστεύω ότι τα άτομα με σχιζοφρένεια είναι επικίνδυνα, τα φοβάμαι και αποφεύγω να δουλέψω μαζί τους).

Θύματα προκατάληψης οι ψυχικά πάσχοντες

ΠΡΟΚΑΤΕΙΛΗΜΜΕΝΟΙ εμφανίζονται οι Έλληνες όχι μόνο απέναντι στους μετανάστες και στους πρώην καταδίκους αλλά ακόμη και σε όσους πάσχουν από AIDS ή σχιζοφρένεια και κατάθλιψη!

Τέσσερις στους δέκα θα ενοχλούνταν να έχουν γείτονα έναν άνθρωπο με σχιζοφρένεια ενώ ένας στους τρεις δηλώνει ότι δεν θα αισθανόταν καλά να εργάζεται μαζί με έναν ασθενή με AIDS.

Τα παραπάνω προκύπτουν από πανελλαδική έρευνα που πραγματοποίησε το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ) στο πλαίσιο του Προγράμματος κατά του Στίγματος των Ψυχικών Διαταραχών, επιστημονικά υπεύθυνη του οποίου είναι η ψυχίατρος κ. Μαρίνα Οικονόμου-Λαλιώτη.

Οι μισοί από τους συμμετέχοντες στην έρευνα εκφράζονται αρνητικά ως προς τη συνεργασία με ψυχικά πάσχοντες.

Τα αποτελέσματα δόθηκαν στη δημοσιότητα με αφορμή τη σημερινή Παγκόσμια Ημέρα για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού.

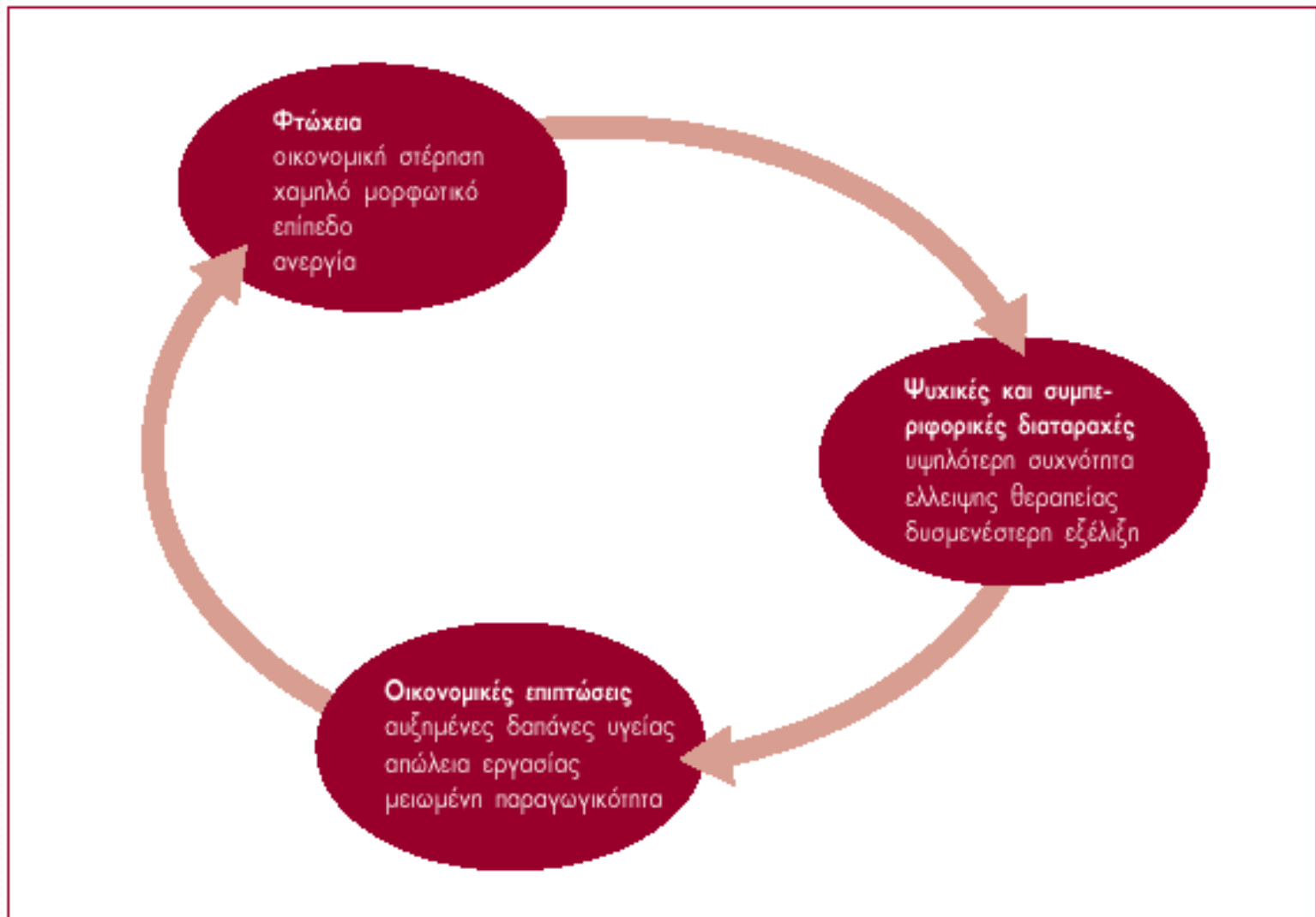
Σύμφωνα με τους επιστήμονες του ΕΠΙΨΥ, οι άνθρωποι που πάσχουν από κάποια ψυχική διαταραχή και κυρίως από σχιζοφρένεια έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με τον φόβο του κόσμου. Δεν είναι λίγες οι φορές που τους αποδίδονται χαρακτηριστικά (επικίνδυνος, κακός δαιμονισμένος κ.ά.) τα οποία δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

ΤΑ ΝΕΑ , 21/03/2005

Ημερομηνία καταχώρησης Δευτέρα, Μάρτιος 21 @ 15:07:38 ΕΕΤ,Θεματική Ενότητα:

[Ειδήσεις και Επικαιρότητα](#)

Σχήμα 1.4 Ο φαύλος κύκλος της φτώχειας και των ψυχικών διαταραχών

Objectives

- Ορισμοί: Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος.
- Η ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα κατά τα παρελθόν.
- Η πολιτική ψυχικής υγείας στην Ελλάδα σήμερα.
- Η εφαρμογή της πολιτικής ψυχικής υγείας. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.
- Άσκηση. Κλείνοντας ένα ψυχιατρείο. Φτιάχνοντας ένα δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Η Ψυχιατρική Περίθαλψη στην Ελλάδα κατά το παρελθόν

- Συγκεντρωτική
- Αναχρονιστική
- Ασυλιακή-Ιδρυματική

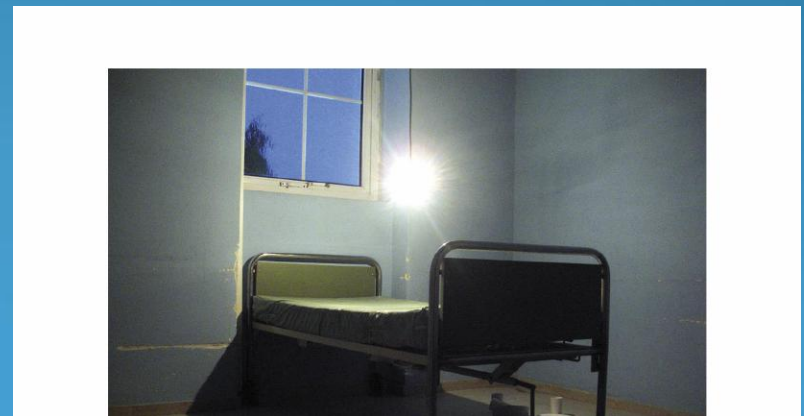
Άσυλο Ι

- Προστασία ασθενών με εγκλεισμό τους, επειδή η ψυχική διαταραχή τους καθιστούσε βαθμιαία ανίκανους να φροντίσουν τον εαυτό τους. Ταυτόχρονα γινόταν και η απομάκρυνσή τους από το κοινωνικό σύνολο. Λόγω των προκαταλήψεων, που υπήρχαν, για την ψυχική διαταραχή και του κοινωνικού στιγματισμού των ασθενών, ο ασθενής ήταν ανεπιθύμητος για το «υγιές» κοινωνικό σύνολο (Λιάκος, 2004)

Άσυλο II

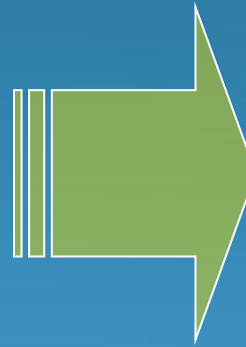
- Το στερεότυπο του ανεύθυνου, επικίνδυνου και ανίατου ψυχασθενή κυριαρχούσε και η ψυχιατρική περίθαλψη χαρακτηριζόταν από περιοριστικά μέτρα ασφαλείας. Η λεγόμενη θεραπεία ήταν στην ουσία μόνο φροντίδα και κάλυψη στοιχειωδών αναγκών διαβίωσης. Ο πληθυσμός των Ψυχιατρείων διαρκώς αυξανόταν, επειδή οι πιθανότητες επανόδου των ασθενών στο κοινωνικό τους περιβάλλον ήταν πολύ μικρές (Μάτσα και Μεγαλοικονόμου, 2003)

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ

- Αποδόμηση ενός ολόκληρου μορφώματος το οποίο αναλώνεται κατά κύριο λόγο στην αντιμετώπιση της κρίσης της ψυχικής νόσου, αναπαράγοντας την δική του παθογένεια και διαιωνίζοντας τα αδιέξοδά του.
- Γιατί «μόρφωμα», επειδή δεν μπόρεσε ποτέ να πάρει τον ουσιαστικό χαρακτήρα συστήματος και δη υποσυστήματος του Τομέα Υγείας.
- Γιατί είχε να καλύψει κενά περισσότερων τομέων: Εκπαίδευση, Απασχόληση, Κοινωνική Αλληλεγγύη
- Γιατί έμενε πάντα στο περιθώριο των προτεραιοτήτων για την υγεία

Δημιουργία ενός συστήματος, που να προάγει την ψυχική υγεία, με υπηρεσίες μέσα στην κοινότητα, να αξιοποιεί τους ανθρώπινους πόρους, να επενδύει στην καινοτομία και την ποιότητα.

ΕΙΣΡΟΕΣ
INPUTS

- Ανθρώπινοι πόροι
- Οικονομικοί πόροι
- Υλικοτεχνική Υποδομή
- Και εξοπλισμός
-

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
PROCESS

- Έλεγχος
- Διάγνωση
- Θεραπεία
- Αποκατάσταση
- Εργαστηριακές
-

ΕΚΡΟΕΣ
OUTPUTS

- Διάρκεια νοσηλείας
- Αριθμός και είδος επεμβάσεων
- εξετάσεις

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ
IMPACTS

- Μείωση θνησιμότητας
- Μείωση νοσηρότητας

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Βελτίωση Επιπέδου υγείας
- Βελτίωση Επιπέδου ευημερίας
- Και ποιότητας ζωής

Διαδικασία ανατροφοδότησης

Διαδικασία ανατροφοδότησης

Το Σύστημα Υγείας ως παραγωγική διαδικασία

Objectives

- Ορισμοί: Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος.
- Η ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα κατά τα παρελθόν.
- Η πολιτική ψυχικής υγείας στην Ελλάδα σήμερα.
- Η εφαρμογή της πολιτικής ψυχικής υγείας. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.
- Άσκηση. Κλείνοντας ένα ψυχιατρείο. Φτιάχνοντας ένα δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ψυχιατρική Περίθαλψη

- Η σύγχρονη ψυχιατρική έχει ως θεραπευτική επιλογή τα φάρμακα, τη ψυχοθεραπεία ή τον συνδυασμό των δύο, που είναι το σύνηθες (ή μάλλον το πρέπον) σήμερα.

Μετασχηματισμός

Κεντρικός άξονας: Η ανάπτυξη υπηρεσιών στην κοινότητα ώστε ο ασθενής να εξυπηρετείται κοντά στο οικογενειακό περιβάλλον και να υποστηρίζεται από αυτό διατηρώντας με όλα τα μέσα την κοινωνική του δραστηριότητα.

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (2002), Έκθεση για την παγκόσμια υγεία 2001 *Ψυχική Υγεία: Νέα αντίληψη, Νέα Ελπίδα*, Ελληνική έκδοση Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας Αθήνα.

Νομοθεσία Ψυχικής Υγείας

- Ν. 2071/1992 «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση του Συστήματος Υγείας»

- Κεφάλαιο ΣΤ: Ψυχική Υγεία

- ΚΑΘΟΡΙΖΕΙ ΤΙΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΟΥΣΙΑΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΑ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΕΒΑΣΜΟ ΤΩΝ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ν.2716/99 «Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και άλλες διατάξεις»

- ΔΙΝΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ

«Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και άλλες διατάξεις» Ν. 2716/1999

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

- Το Κράτος έχει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας, που έχουν σκοπό την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την περίθαλψη, καθώς και τη ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη ενηλίκων, παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές αυτιστικού τύπου και με μαθησιακά προβλήματα.
- Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας διαρθρώνονται, οργανώνονται, αναπτύσσονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με βάση τις αρχές της τομεοποίησης και της κοινωνικής ψυχιατρικής, της προτεραιότητας της πρωτοβάθμιας φροντίδας, εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της αποϊδρυματοποίησης, της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης, της συνέχειας της ψυχιατρικής φροντίδας, καθώς και της πληροφόρησης και εθελοντικής αρωγής της κοινότητας στην προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση I

- Αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πολιτικές υγείας στην Ελλάδα
- Βασίζεται σε έναν μακροχρόνιο στρατηγικό σχεδιασμό του ΥΥΚΑ, με την χρηματοδοτική υποστήριξη της ΕΕ.
- Αποσκοπεί στη βελτίωση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας αλλά και της ισότιμης πρόσβασης των πολιτών στο σύστημα παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση II

- Συλλογική προσπάθεια Πολιτείας, Επαγγελματιών Ψυχικής Υγείας, Κοινωνίας.
- Για την οριστική-ολιστική αντιμετώπιση των αναγκών, που δημιουργούνται από την ψυχική ασθένεια.
- Το σύνολο των παρεμβάσεων, που επιτρέπουν στον ψυχικά ασθενή να παραμείνει ενεργός πολίτης, μέσα στο οικογενειακό του περιβάλλον, με αυτονομία, οικονομική δράση και κοινωνική ένταξη .
- Να έχει μια ζωή εντελώς διάφορη από εκείνη, που έχει ο μακροχρόνια έγκλειστος στο Ψυχιατρείο.

Βασικές αρχές Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης

- **1ον: Η τομεοποίηση**
- **2ον: Η συνέχεια της φροντίδας**
- **3ον: Η αποτελεσματική και πλήρης κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού.**

Γιατί αυτές οι αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης και παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας;

- **Επιστημονικοί λόγοι**
- **Πολιτισμικοί λόγοι**
- **Ηθικοί λόγοι/Προάσπιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων**
- **Οικονομικοί λόγοι**

Εθνική Πολιτική

- **α) Περίοδος 2001 – 2006**
- α.1. Κλείσιμο 5 Ψυχιατρικών Νοσοκομείων από το σύνολο των 9 που έχει η χώρα– Διασπορά των υπηρεσιών τους σε Γενικά Νοσοκομεία και στην κοινότητα.
- α.2. Περιορισμός του αριθμού κλινών στα υπόλοιπα 4 περίπου στο 50% της αρχικής τους δύναμης.
- **β) Περίοδος 2007 – 2015**
- Περιορισμός του αριθμού κλινών των υπολοίπων 4 Ψυχιατρικών Νοσοκομείων στο 30% της αρχικής δύναμης ή και κλείσιμο μερικών από αυτά. Η τελική απόφαση επαναπροσδιορίζεται από τα νέα δεδομένα διαχρονικά.

Το πρόγραμμα «ΨΥΧΑΡΓΩ»

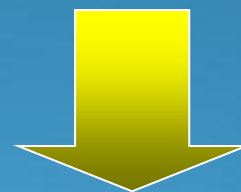
Είναι ένα διαρκές – δεκαετούς (10ετούς) ανάπτυξης πρόγραμμα δράσεων, που στοχεύει να καλύψει σταδιακά όλες τις ανάγκες σε εθνικό επίπεδο στον τομέα της Ψυχικής Υγείας.

Η κωδική του ονομασία προέρχεται από την μυθολογική «ΑΡΓΩ» και την επιστροφή του χρυσόμαλλου δέρατος. Ο συμβολισμός παραπέμπει στην «επιστροφή» των ψυχικά ασθενών στην κοινότητα που επιφέρει η Ψ.Μ.

Αποτελείται και αναφέρεται σε δύο (2) μέρη:

Στον προγραμματισμό των δράσεων με βάση τη διασπορά των ασθενών κάθε Ψυχιατρείου στους τόπους από τους οποίους αυτοί προέρχονται

Στις δομές στην κοινότητα για την κάλυψη του συνόλου των αναγκών του τομέα Ψυχικής Υγείας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ψυχαγωγός

2001-2010

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΟΜΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 2001

Παραγωγή: Μ.ΥΠ.Ε.Π.

ΕΛΛΑΔΑ

Ψυχιατρ. Νοσοκομείο

Ψυχ. Τμήμα Γ.Ν.

Κ.Ψ.Υ.

Ιατροπαιδαγωγικά

Κινητές Μονάδες

Κέντρα Ημέρας

Στεγαστικές δομές

Δομές επανένταξης

Κέντρα για αυτισμό

Κέντρα για Αλτσχάϊμερ

Κέντρα κρίσης ναρκωτικών

Κέντρα για αλκοόλ

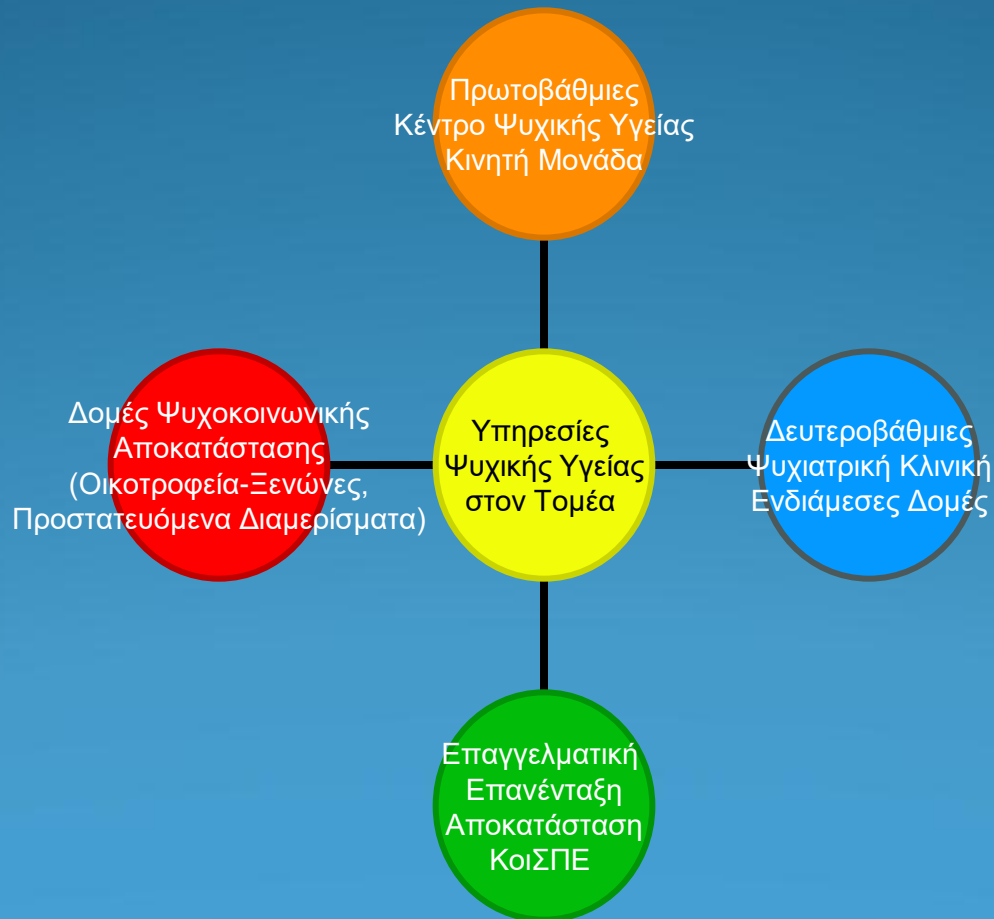
ΔΟΜΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

υπάρχουσες (2001)

προβλεπόμενες (2010)

Υπόμνημα στην εσωτερική πλευρά του οπισθοφύλλου

Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας ανά Τομέα Ψυχικής Υγείας

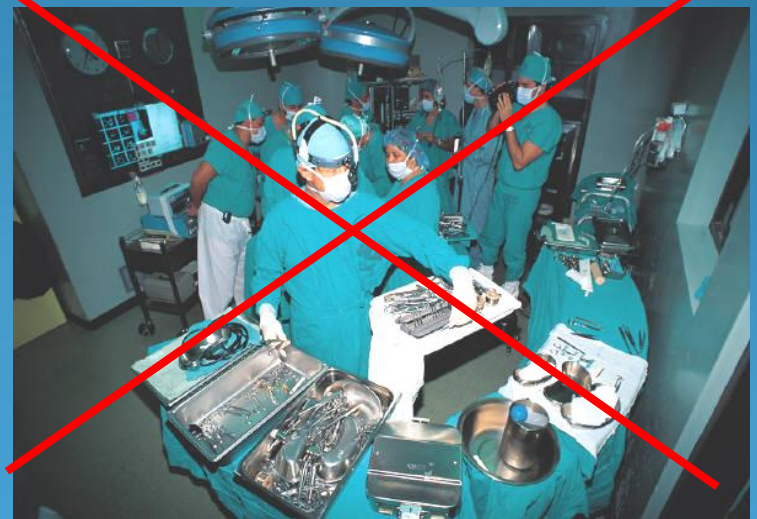
Κοινοτικό Δίκτυο Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας

- Κέντρο Ψυχικής Υγείας
- Ψυχιατρικό Τμήμα Γενικού Νοσοκομείου (Τμήμα Οξέων-Μονάδα Βραχείας Νοσηλείας)
- Μετανοσοκομειακός Ξενώνας
- Ομάδα Διασύνδεσης
- Ομάδα Παρέμβασης στην Κρίση
- Νοσοκομείο Ημέρας
- Κινητή Μονάδα
- Αποκαταστασιακές Δομές (Ξενώνες, Οικοτροφεία, Προστατευόμενα Διαμερίσματα)
- Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ)

Συμπέρασμα

- Βαθμιαία μετατόπιση του κέντρου βάρους από τη διαχείριση της ψυχικής νόσου στην προαγωγή και προάσπιση της ψυχικής υγείας.

- Εστίαση στην υγεία
- Όχι στο σύστημα υγείας
- Όχι στο νοσοκομείο
- Όχι στην πάθηση
- Όχι στο σύμπτωμα

Objectives

- Ορισμοί: Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος
- Η ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα κατά τα παρελθόν
- Η πολιτική ψυχικής υγείας στην Ελλάδα σήμερα.
- Η εφαρμογή της πολιτικής ψυχικής υγείας. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.
- Άσκηση. Κλείνοντας ένα ψυχιατρείο. Φτιάχνοντας ένα δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας

Στα πλαίσια του μετασχηματισμού των υπηρεσιών του έχει επιφορτισθεί με την ανάπτυξη:

- **Δομών ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης** (οικοτροφεία, ξενώνες, προστατευόμενα διαμερίσματα) για την αποασυλοποίηση των χρόνιων ασθενών του ΨΝΚ
- **Τμήματος οξέων-μονάδας βραχείας νοσηλείας**, που θα μεταφερθεί ως ψυχιατρική κλινική στο υπό ανέγερση νέο Γενικό Νοσοκομείο Κέρκυρας, Ενδιάμεσων Δομών Νοσηλείας (νοσοκομείο ημέρας και μετανοσοκομειακό ξενώνα)
- **Κέντρου Ψυχικής Υγείας** με Ιατροπαιδαγωγικές Υπηρεσίες (ΚΨΥ) και **Κινητής Μονάδας Ψυχικής Υγείας** (ΚΜΨΥ) Κέρκυρας Λευκάδας.
- Επίσης συμμετέχει στον **Κοινωνικό Συνεταιρισμό Περιορισμένης Ευθύνης** (ΚοιΣΠΕ) Κέρκυρας

Σημαντική στιγμή!

10 Οκτωβρίου 2006

Σταμάτησε η ασυλική λειτουργία του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου
Κέρκυρας

Οριστική Κατάργηση

Αποασυλοποιείται το Ψυχιατρείο της Κέρκυρας μετά από 168 χρόνια!

Την 10η Οκτωβρίου Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας, επέλεξε ως πρόεδρος του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Κέρκυρας Σωτήρης Κουλιός και οι συνεργάτες του, για να ανακινήσουν την ιστορική αλληλεγγύη του χαρακτήρα του ιδρύματος και την αποασυλοποίηση του, μετά από 168 χρόνια. Ο κ. Κουλιός, παράλληλα κοινή συνέντευξη τύπου που με τους Διευθυντές των τμημάτων ιδρυμάτων και συγκεντρώσει την κα Μρούλα Παρόδρο του Κοινωνικού Συνεταιρισμού Κοινωνικής Ευθύνης, τον Πρόεδρο του Επιστημονικού Παραρτήματος του Ψυχιατρείου κ. Κασαρό, την Διευθύντρια της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας κα Αθηνάια, τον Διοικητικό Διευθυντή του Ψυχιατρείου κ. Καρβόδη, τον Πρόεδρο των Τεχνικών Υπηρεσιών κ. Ρεβήνη και την Ταμείαρχο της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας κα Ζήκου.

Ο κ. Κουλιός τόνισε: «Σήμερα ολοκληρώνεται ο ιστορικός κύκλος λειτουργίας του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Κέρκυρας ως ούλου». Μετά από 168 χρόνια αδιάλειπτης λειτουργίας το Άσυλο περνά στην ιστορία. Ο τετραετής χρόνος ουσιαστικά προωθήθηκε στην κοινότητα μέσα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας της αποασυλοποίησης. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί την οριστική πάση της λειτουργίας του ιδρυμάτων-Άσυλου, που ατομικά όνειρο της θέσπισης σε ένα δίκτυο μονάδων ψυχικής υγείας και αποκατάστασης. Εδώ και πολλά χρόνια ο

ο σχεδιασμός που υλοποιεί σήμερα το ΥΠΕΚ και το οποίο έλαβε την έγκρισή τόσο του και Προεδρικού Συμβουλίου όσο και της Κυβερνητικής Επιτροπής αφορά στη επέκταση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, η οποία αποτελεί μονόδρομο όχι μόνο για την πολιτική ηγεσία αλλά για την ελληνική πολιτεία. Κρίνεται από την Ευρώπη το επίπεδο του πολιτικού μας πολιτισμού.

Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν μέχρι σήμερα απολαμβάνουν την έγκριση και υποστήριξη του μεγαλύτερου μέρους του πολιτικού φράκτους αλλά και την στήριξη της Ελληνικής Κοινωνίας. Στην παρτίδα υλοποίησης του φιλοδοξού εγκρίματος χρειάστηκε να ξεπεράσουμε αντάστοις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις αλλά και τον φόβο στην αλληλεγγύη.

Το όλο εγχείρημα δεν αναφέρεται μόνο σε εγκρίματα κτηρίων ή δομών, αλλά στα εγκληματικά ονόματα και ιδέων που θα μας επιτρέψουν να υπερβούμε το Άσυλο και να αποδομήσουμε την εστιακή υπηρεσιών ψυχικής υγείας και παιδείας. Το νέο μονοκατοικημένο μοντέλο οικοδομείται με κοινοτικές δομές οι οποίες καθορίζονται να καθορίζονται και συνολικά το απήματα και τις ανάγκες όλων των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Μέσα στο 2007 εξειδικευμένες επαγγελματίες υπηρεσιών ψυχικής υγείας για την Ήπειρο και τα Ιόνια Νησιά είναι το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας που μέσα από το Άσυλο αναπαράγονται ένα μοντέλο λειτουργίας υπηρεσιών ψυχικής υγείας και ανατολολογίας, σε ενήλικες, έφηβους και παιδιά. Το νέο μονοκατοικημένο μοντέλο οικοδομείται με κοινοτικές δομές οι οποίες καθορίζονται να καθορίζονται και συνολικά το απήματα και τις ανάγκες όλων των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ο σχεδιασμός που υλοποιεί σήμερα το ΥΠΕΚ και το οποίο έλαβε την έγκρισή τόσο του και Προεδρικού Συμβουλίου όσο και της Κυβερνητικής Επιτροπής αφορά στη επέκταση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, η οποία αποτελεί μονόδρομο όχι μόνο για την πολιτική ηγεσία αλλά για την ελληνική πολιτεία. Κρίνεται από την Ευρώπη το επίπεδο του πολιτικού μας πολιτισμού.

Μετά από μία μακρά διαδρομή μετασχηματισμού, το ΨΝΚ καταργείται οριστικά δίνοντας τη θέση του σε ένα κοινοτικό Δίκτυο Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΔΥΨΥ) το 2008.

ΕΠΙΘΕΡΑ
ΜΕΡΕΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΤΙΚΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
Έτος 63ο • ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ Ε.Π.Ε.Ε. • Χρονολογία έκδοσης 1943 • Τετάρτη 11 Οκτωβρίου 2006 • Αριθ. φύλλου 16368 • Τηλ. 2661039561 & 2661030011 • Fax 2661022022 • Τμήλ. φύλλου ευρώ 9,20

ΤΟ ΨΥΧΙΑΤΡΕΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟ

Επιστημονικό Συμβούλιο: "Να δημιουργηθεί πλήρες δίκτυο για παιδιά, εφήβους και ενήλικες"

Στις 10 Οκτωβρίου Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας επιλέχθηκε το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας ως τελευταίος πρόβος ουσιαστικής του. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί την οριστική πάση της λειτουργίας του Ιδρυμάτων-Άσυλου, που ατομικά όνειρο της θέσπισης σε ένα δίκτυο μονάδων ψυχικής υγείας και αποκατάστασης. Μετά σε κάποιο χρόνο θα δοθεί μια άλλη έννοια ο όρος με τον οποίο ταυτίζονται οι υπηρεσίες και ο φάρος κατά τον οποίο περνάει η ιστορία του Άσυλου από 168 χρόνια αποκατάστασης υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Το νέο μετασχηματισμένο μοντέλο οικοδομείται με κοινοτικές δομές οι οποίες καθορίζονται να καθορίζονται και συνολικά το απήματα και τις ανάγκες όλων των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί την οριστική πάση της λειτουργίας του ιδρυμάτων-Άσυλου, που ατομικά όνειρο της θέσπισης σε ένα δίκτυο μονάδων ψυχικής υγείας και αποκατάστασης. Εδώ και πολλά χρόνια ο

ο σχεδιασμός που υλοποιεί σήμερα το ΥΠΕΚ και το οποίο έλαβε την έγκρισή τόσο του και Προεδρικού Συμβουλίου όσο και της Κυβερνητικής Επιτροπής αφορά στη επέκταση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, η οποία αποτελεί μονόδρομο όχι μόνο για την πολιτική ηγεσία αλλά για την ελληνική πολιτεία. Κρίνεται από την Ευρώπη το επίπεδο του πολιτικού μας πολιτισμού.

Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί την οριστική πάση της λειτουργίας του ιδρυμάτων-Άσυλου, που ατομικά όνειρο της θέσπισης σε ένα δίκτυο μονάδων ψυχικής υγείας και αποκατάστασης. Εδώ και πολλά χρόνια ο

ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Objectives

- Ορισμοί: Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος
- Η ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα κατά τα παρελθόν
- Η πολιτική ψυχικής υγείας στην Ελλάδα σήμερα.
- Η εφαρμογή της πολιτικής ψυχικής υγείας. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.
- Άσκηση. Κλείνοντας ένα ψυχιατρείο. Φτιάχνοντας ένα δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Άσκηση I

- Ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σας αναθέτει τη Διοίκηση ενός Ψυχιατρικού Νοσοκομείου σε νησί της χώρας μας.
- Σας καλεί να μετασχηματίσετε τις παρεχόμενες υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- Να καταργήσετε το άσυλο και να ιδρύσετε ένα σύγχρονο δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας βάσει των αρχών της κοινοτικής ψυχιατρικής.

Άσκηση II

- Το νησί έχει πληθυσμό 120.000 κατοίκους οι οποίοι κατανέμονται:
- Σε μία πόλη 50.000 κατοίκων (αστικός πληθυσμός)
- Μία κωμόπολη 20.000 κατοίκων (ημιαστικός πληθυσμός)
- Και χωριά με 5.000 πληθυσμό (αγροτικός πληθυσμός)

Άσκηση III

Το Ψυχιατρείο περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων:

- 120 χρόνιους ψυχιατρικούς ασθενείς, που διαμένουν μέσα σε τρία κτήρια του νοσοκομείου.
- Μία μονάδα βραχείας νοσηλείας, που φιλοξενεί 20 χρόνιους ασθενείς και νοσηλεύει άλλους 20 ασθενείς.
- Τακτικό εξωτερικό ιατρείο, που στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο στο κέντρο της πόλης.
- Τρία πολυμορφικά αυτοκίνητα.
- Ένα οικόπεδο αναξιοποίητο 900 τετραγωνικών μέτρων στο κέντρο της πόλης, η οποία αντιμετωπίζει πρόβλημα στάθμευσης.
- Ένα καφενείο μέσα στο νοσοκομείο, που το δουλεύουν έξι ψυχιατρικοί ασθενείς με τη βοήθεια τριών εκπαιδευτών.
- Ένα αναξιοποίητο ακίνητο 40 τετραγωνικών μέτρων στο ιστορικό κέντρο της πόλης

Ερωτήματα

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την αποασυλοποίηση και επανένταξη των χρόνιων ασθενών (οικοτροφεία, ξενώνες, προστατευόμενα διαμερίσματα).
- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την ανάπτυξη δευτεροβάθμιων υπηρεσιών ψυχικής υγείας (τμήμα οξέων-μονάδα βραχείας νοσηλείας, μετανοσοκομειακό ξενώνα).
- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την ανάπτυξη νέων κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας (Κέντρου Ψυχικής Υγείας, Κινητής Μονάδας Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας).
- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την αξιοποίηση των κτηριακών υποδομών στο πλαίσιο του παραπάνω μετασχηματισμού;
- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων των κατοίκων απέναντι στους ψυχιατρικούς ασθενείς και την ψυχική νόσο; (αποδοχή των ασθενών, που αποασυλοποιούνται από την κοινότητα, ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα ψυχικής υγείας, αποστιγματισμός και αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων απέναντι στην ψυχική νόσο);
- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την επαγγελματική επανένταξη και αποκατάσταση των χρόνιων ασθενών που αποασυλοποιούνται (Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης)

Παραδοχές

* Θεωρείστε ότι για την παραπάνω ανάπτυξη των δομών και υπηρεσιών έχετε εξασφαλισμένους υλικούς και ανθρώπινους πόρους (χρήματα και προσωπικό) τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και από τον τακτικό προϋπολογισμό.

* Έχετε την απόλυτη στήριξη τόσο του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, όσο και του Διοικητή της Υγειονομικής Περιφέρειας, στην οποία ανήκει το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο.

Ερώτηση 1^η

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την αποασυλοποίηση και επανένταξη των χρόνιων ασθενών (οικοτροφεία, ξενώνες, προστατευόμενα διαμερίσματα).
- 120 χρόνιαι ψυχιατρικοί ασθενείς, που διαμένουν μέσα σε τρία κτήρια του νοσοκομείου.

Αποασυλοποίηση με σκοπό την κοινωνική επανένταξη

Εγκατάσταση σε:

1. 5 Οικοτροφεία (75 άτομα)
  2. 3 Ξενώνες (36 άτομα)
  3. 4 Προστατευόμενα Διαμερίσματα (16 ασθενείς)
  4. Προώθηση σε σπίτια τους (13 ασθενείς)
- Ανάπτυξη μονάδων με διασπορά σε όλο το νησί
1. Πόλη 3 Δομές
  2. Κωμόπολη 2 δομές
  3. Χωριά 5 δομές
- **Ανακαίνιση των τριών κτηρίων και απόδοση τους σε νέες δράσεις**

Ερώτηση 2^η

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την ανάπτυξη δευτεροβάθμιων υπηρεσιών ψυχικής υγείας (τμήμα οξέων-μονάδα βραχείας νοσηλείας, μετανοσοκομειακό ξενώνα).
- Μία μονάδα βραχείας νοσηλείας, που φιλοξενεί 20 χρόνιους ασθενείς και νοσηλεύει άλλους 20 ασθενείς.

Ανάπτυξη δευτεροβάθμιων υπηρεσιών ψυχικής υγείας

- **Αποασυλοποίηση** των 20 ατόμων βάσει του προηγούμενου σεναρίου-ερώτηση 1^η .
- **Αξιοποίηση** του πρώτου από τα τρία ανακαινισμένα κτήρια των χρόνιων ασθενών.
- **Λειτουργία** μονάδας βραχείας νοσηλείας ως ψυχιατρικής κλινικής (τμήμα οξέων-μονάδα βραχείας νοσηλείας).
- **Λειτουργία** μετανοσοκομειακού ξενώνα στο δεύτερο ανακαινισμένο κτήριο των χρόνιων ασθενών.

Ερώτηση 3^η

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την ανάπτυξη νέων κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας (κέντρου ψυχικής υγείας, κινητής μονάδας υπηρεσιών ψυχικής υγείας).
- Τακτικό εξωτερικό ιατρείο, που στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο στο κέντρο της πόλης.
- Τρία πολυμορφικά αυτοκίνητα.

Ανάπτυξη πρωτοβάθμιων υπηρεσιών ψυχικής υγείας

- Μεταφορά Τακτικού Εξωτερικού Ιατρείου, που στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο στο κέντρο της πόλης στο Γενικό Νοσοκομείο για την ολοκλήρωση των δευτεροβάθμιων υπηρεσιών βάσει του προηγούμενου σεναρίου-ερώτηση 2^η.
- Ανακατασκευή του κτηρίου των Εξωτερικών Ιατρείων
- Ανάπτυξη του Κέντρου Ψυχικής Υγείας με Ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες μέσα στο κέντρο της πόλης στο ιδιόκτητο κτήριο.
- Ανάπτυξη Κινητής Μονάδας Ψυχικής Υγείας. Δημιουργία τριών κλιμακίων αξιοποιώντας τα τρία πολυμορφικά αυτοκίνητα. Τα κλιμάκια θα κινούνται στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές σε βορρά, νότο και μέσο του νησιού. Θα εδρεύουν στο ΚΨΥ.

Ερώτηση 4^η

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την αξιοποίηση των κτηριακών υποδομών στα πλαίσια του παραπάνω μετασχηματισμού;
- Τρία κτήρια πρώην χρόνιων ασθενών
- Κτήριο ΤΕΙ στο κέντρο της πόλης
- Καφενείο μέσα στο κτηριακό συγκρότημα του Ψυχιατρείου

Αξιοποίηση ακινήτων

- Ανακατασκευή τριών κτηρίων χρόνιων ασθενών για:
  1. Δημιουργία Μετανοσοκομειακού Ξενώνα
  2. Δημιουργία γραφείων.
  3. Εγκατάσταση νέας δράσης (βρεφονηπιακός σταθμός, σχολή ΑΕΙ ή ΤΕΙ, ανάπτυξη πολυκαταστήματος).
- Ανακατασκευή κτηρίου στο κέντρο της πόλης για την στέγαση του Κέντρου Ψυχικής Υγείας.
- Ανακατασκευή καφενείου

Ερώτηση 5^η

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων των κατοίκων απέναντι στους ψυχιατρικούς ασθενείς και την ψυχική νόσο (αποδοχή των ασθενών που αποασυλοποιούνται από την κοινότητα, ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα ψυχικής υγείας, αποστιγματισμός και αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων απέναντι στην ψυχική νόσο);

Πρόγραμμα συνεργασίας για την

ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών

- Με συμμετοχή επαγγελματιών ψυχικής υγείας
- Σε φορείς (αστυνομία, εκκλησία, τοπικά συμβούλια, δημοτικά συμβούλια, νομαρχιακά συμβούλια, μαθητές, φοιτητές, συγγενείς ασθενών και ασθενών).
- Στόχοι
- Ενημέρωση του κοινού για την ψυχική υγεία και την ψυχική ασθένεια
- Κατάρριψη των μύθων και προκαταλήψεων, που περιβάλλουν τη ψυχική νόσο
- Δημιουργία **τοπικών κοινωνικών δικτύων αλληλεγγύης** καθώς και **τοπικών Συλλόγων Οικογενειών ή Ασθενών – Χρηστών Υπηρεσιών.**

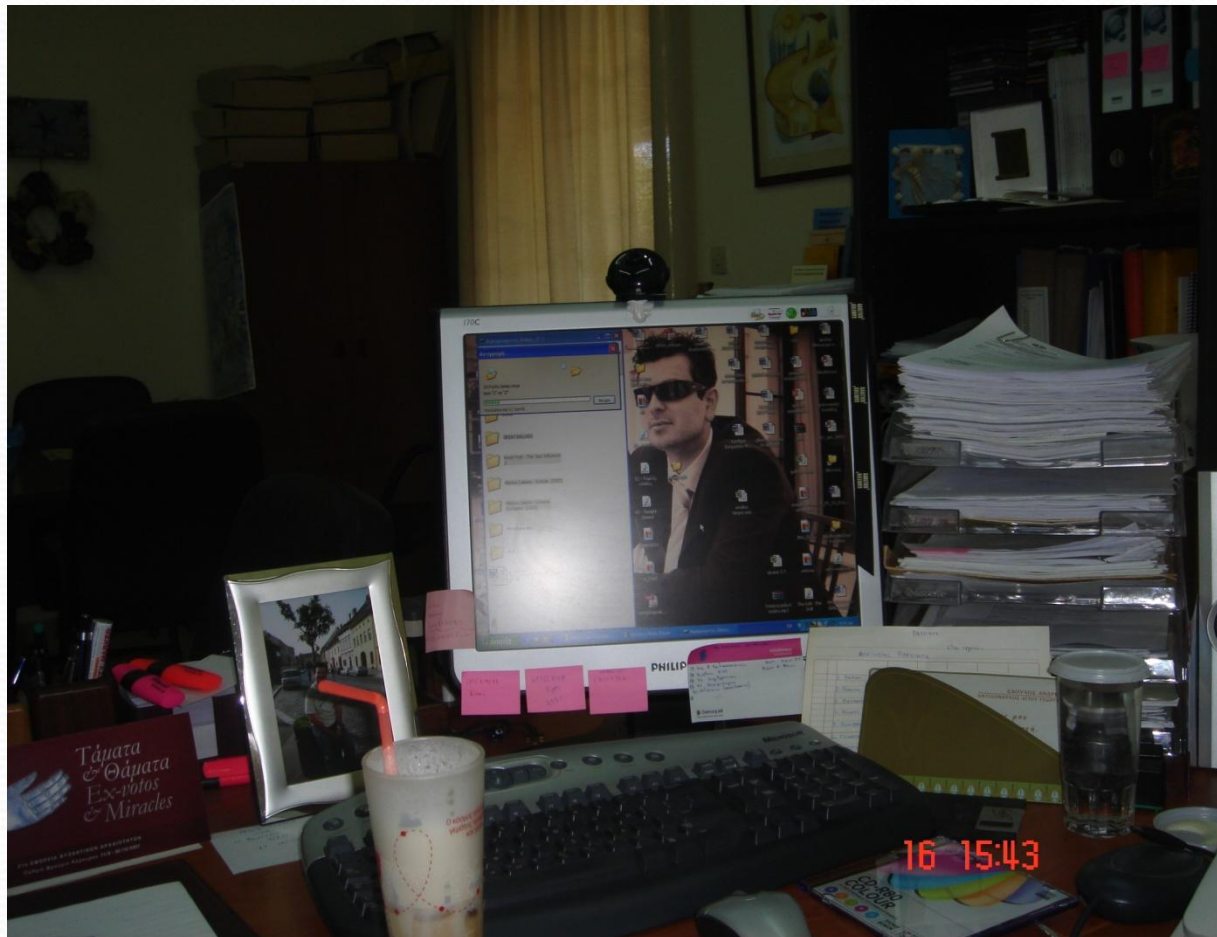
Ερώτηση 6^η

- Ποιες ενέργειες θα πραγματοποιούσατε για την επαγγελματική επανένταξη και αποκατάσταση των χρόνιων ασθενών που αποασυλοποιούνται (Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης)
- Ένα οικόπεδο αναξιοποίητο 900 τετραγωνικών μέτρων στο κέντρο της πόλης, η οποία αντιμετωπίζει πρόβλημα στάθμευσης.
- Ένα καφενείο μέσα στο νοσοκομείο που το δουλεύουν έξι ψυχιατρικοί ασθενείς με τη βοήθεια τριών εκπαιδευτών.
- Ένα αναξιοποίητο ακίνητο 40 τετραγωνικών μέτρων στο ιστορικό κέντρο της πόλης.

Επαγγελματική και ψυχοκοινωνική επανένταξη

- Σύσταση και λειτουργία Κοινωνικού Συνεταιρισμού Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ).
- Παραχώρηση κτηρίου του ψυχιατρείου για διοικητικές υπηρεσίες.
- Παραχώρηση οικοπέδου 900 τετραγωνικών μέτρων στο κέντρο της πόλης, η οποία αντιμετωπίζει πρόβλημα στάθμευσης για στάθμευση.
- Ανακαίνιση καφενείου μέσα στο ψυχιατρείο με σκοπό να δουλέψουν περισσότεροι ασθενείς με τη βοήθεια εκπαιδευτών.
- Παραχώρηση αναξιοποίητου ακίνητου 40 τετραγωνικών μέτρων στο ιστορικό κέντρο της πόλης για την αξιοποίηση του ως μαγαζιού για προϊόντα, που θα παράγουν οι χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ο ζουρλός και η εξουσία κάνουν ότι θέλουν

Τα ίδια ΘΕΛΩ από διαφορετικούς ανθρώπους

Θέλω να μη θέλω τα ίδια

- **Θέλω να μην εκμεταλλεύεται κανείς τους ασθενείς**
- **Θα ήθελα η τρέλα να είναι προτέρημα**
- **Θέλω να είμαι χρήσιμος**
- **Θέλω να μπορώ να προσπαθώ συνέχεια**
- **Θέλω να απελευθερώσω μέσα μου τα θέλω από τα πρέπει, που με δέσανε**
- **Θέλω να μην σταματώ να θέλω, έτσι θα αισθάνομαι ζωντανή**
- **Θέλω να γίνουν όλα καλύτερα**
- **Θέλω...**
- **Θέλω....**
- **Θέλω....**

Όταν ακούτε τη φράση
"ψυχικά άρρωστος"
ποια λέξη σας έρχεται
στο μυαλό, τι συναίσθημα έχετε,
τι χρώμα θα δίνετε:

λέξη: _____

_____

συναίσθημα: _____

_____

χρώμα: _____

_____

Έμπνευση

Ένας άνθρωπος, έπιασε συζήτηση με τρεις κτίστες που δούλευαν σε μια οικοδομή. Τι κάνεις εκεί? Ρώτησε τον καθένα.

- «Βγάζω το ψωμί μου», απάντησε ο πρώτος.
- «Τοποθετώ τα τούβλα», είπε ο δεύτερος.
- «Χτίζω έναν καθεδρικό ναό», απάντησε με ενθουσιασμό ο τρίτος.

Στοχοπροσήλωση

«Αν ο Οδυσσέας φεύγοντας από την Τροία είχε πάει ίσια στην Ιθάκη, θα ήταν απλώς ένας από τους άλλους ήρωες της Ιλιάδας. Με το να κάνει το μακρινό ταξίδι, έγινε ο μόνος ήρωας ενός ολόκληρου δεύτερου έπους. Αν πάλι είχε να κάνει το μακρό ταξίδι, χωρίς «στο νου του να'χε πάντα την Ιθάκη», δε θα ήταν παρά ένας κοινός περιπλανόμενος αλήτης. Ο συνδυασμός ενός αμετακίνητου στόχου με μία επίμονη και επίπονη διαδικασία ως την επίτευξή του είναι από τα συστατικά του σπουδαίου έργου» (Δ. Σιδεράς)

Επίλογος

- *«Κοιτάξτε, το σημαντικότερο πράγμα που κάναμε ήταν να αποδείξουμε ότι το αδύνατο μπορεί να γίνει δυνατό. Πριν από δέκα, δεκαπέντε, είκοσι χρόνια ήταν αδιανόητο να κλείσει ένα ψυχιατρικό νοσοκομείο. Ίσως κάποτε τα ψυχιατρεία ανοίξουν πάλι σε χειρότερη κατάσταση απ' ό,τι ήταν πριν. Αυτό είναι κάτι που δεν το ξέρω, αλλά, ούτως ή άλλως αποδείξαμε ότι μπορείς να φροντίσεις, να θεραπεύσεις τον τρελλό με έναν άλλον τρόπο, και αυτή η μαρτυρία είναι σημαντική. Όμως, ακόμη και αν γενικευτεί αυτή η εμπειρία, δε νομίζω ότι νικήσαμε. Το σημαντικό είναι κάτι άλλο. Τώρα πλέον γνωρίζουμε ακριβώς τι μπορούμε να κάνουμε».*

***Το αύριο
είναι το
σήμερα
για το οποίο
φροντίσαμε
χθες***

